

Oekraïne onder het kruis

Op zondagsvisite in de Grieks-katholieke Oekraïense parochie in Antwerpen

- ▶ Eerste generatie kwam in 1945 naar de mijnen
- ▶ Samen liturgie vieren sterkt onder migranten de onderlinge band
- ▶ Grieks-katholieke Kerk beschouwt zichzelf als teken van tegencultuur

Erik DE SMET

Zondagnamiddag in de Sint-Andrieskerk in Antwerpen. De Grieks-katholieke eredienst is net afgelopen. Een 120-tal, opmerkelijk jonge, gelovigen vereert de uitgestalde kruisicoon. De oudste Oekraïense parochie in België vind je in Genk, meer bepaald in Waterschei, waar de gelovigen terecht kunnen in hun eigen kerkgebouw. De Oekraïens-katholieke gemeenschap in Antwerpen begon er acht jaar geleden met de vieringen.

„We zijn al toe aan de vierde generatie migranten”, vertelt priester Oleg Zymak. „De eerste Oekraïners streken in België neer na de Tweede Wereldoorlog en vestigden zich nabij de mijnen in Limburg en Luik. Kleinere groepen ontvluchtten in de jaren 1960 en 1970 het Sovjetgebied. Na 1990 weken ze niet meer om politieke redenen uit, maar om eco-

Gewezen dissident Myroslav Marynovych op bezoek in Antwerpen. © Igor Kravtchuk

nomische. Dat is de voorbije jaren alweer gekeerd. Onze gemeenschap telt gelovigen uit het westen van Oekraïne, maar ook uit Kiev en zelfs uit de Krim. Bijeenkomen in de liturgie brengt ons nader tot elkaar. Zo zijn we beter in staat elkaar te helpen.”

Na de dienst worden we uitgenodigd voor het samenzijn in de parochiezaal. Enkele vrou-

wen hebben een poëzenamiddag voorbereid met gedichten (in het Oekraïens) van de nationale dichter Taras Sjevtsjenko (1814-1861). Al snel vloeien er tranen, zowel bij het publiek als bij de voordrachtskunstenaars. „Het gaat over identiteit, verdrukking en lijden”, fluistert iemand.

In de gesprekken bij de koffie horen we over de Krim en de

gevluchte ex-president Janoekovytsj. Vandaag is ook Myroslav Marynovych te gast. Hij is de vicerector van de katholieke universiteit in Lviv en leefde onder de Sovjets jarenlang in een werkkamp. Hij komt de Vlaamse Oekraïners toespreken over de huidige toestand in het vaderland.

Volgens Marynovych woedt momenteel een zelfde soort pro-

pagandaoorlog als in de Sovjet-tijd. Hij heeft één belangrijke boodschap: „Help ons Europeanen te overtuigen de interim-regering in Kiev te steunen. We willen snel verkiezingen. Tenminste als de Russen dat toelaten, want ze dreigen met oorlog.”

„Vandaag woedt er een zelfde propagandaoorlog als in de Sovjettijd”

De zes Grieks-katholieke Oekraïense parochies in ons land ressorteren onder het gezag van bisschop Borys Gudziak. „Tijdens de Sovjettijd was onze Kerk verboden en een teken van tegencultuur”, vertelt die. „Door haar moed en vrijmoedigheid oefent ze een grote aantrekkingskracht uit. Hadden we in 1990 nog maar driehonderd priesters, vandaag zijn dat er drieduizend. Wij verloren haast alles, maar dankzij Gods genade en de getuigenis van het evangelie leven we vandaag. De Heer werkt, zolang wij ons wenden tot het kruis.”

En de bisschop besluit: „Zowel katholieke als orthodoxe geestelijken stonden vooraan op het Onafhankelijkheidsplein bij het protest tegen de afgetreden regering. Voor miljoenen Oekraïners is er geen weg terug meer.”

‘Je kijkt anders naar de wereld’

Het Zacheüstraject brengt de sociale leer van de Kerk tot in het dagelijkse leven

Nicole LEHOUCQ

Geef je een bedelaar een aalmoes, doe je dat dan omdat je je schaamt voor je eigen rijkdom, uit plichtsbef of om die persoon echt blij te maken? Het is een van de avondoverwegingen die het Zacheüstraject zijn deelnemers voorschotelt. Van hen wordt gevraagd om de sociale leer van de Kerk concreet toe te passen in het dagelijkse leven: op het werk, in de vriendenkring, in familieverband.

Het Zacheüstraject, in 2007 gelanceerd door de Franse econoom Pierre-Yves Gomez, beoogt zo’n innerlijke verandering. Gedurende zeven maanden maakt wie het doorloopt regelmatig tijd voor gebed, voor overwegingen en voor oefeningen bij acht thema’s. Er wordt ook onderricht gegeven en maandelijks worden ervaringen gedeeld in kleine groepen.

Een eerste reeks opdrachten is veeleer persoonlijk. Zo moet je bijvoorbeeld een dag lang iemand in gedachten meedragen en ook voor die persoon bidden. Dat kan dan zowel iemand zijn die je graag ziet als iemand die je veel minder ligt. Een tweede reeks opdrachten vertrekt vanuit teksten, bijvoorbeeld een uittreksel uit een sociale encycliciek.

Zelf geraakt door het Zacheüstraject dat ze doorliepen, willen deze vrijwilligers nu anderen begeleiden. © Kristof Ghyselink

„Wat zijn die anders dan concrete toepassingen van het evangelie? Ze confronteren ons met onze maatschappelijke verantwoordelijkheid als christen, als medewerkers aan Gods schepping”, bedenkt Jean-Pierre Vanhoplinus. Hij ervoer het traject als bevrijdend. „Voordien voelde het alsof ik in twee werelden leefde”, zegt hij. „Ik gaf catechese, beleefde mijn geloof in het gezin. In mijn job als kaderlid bij een bank voelde ik me iemand anders. Die verdeeldheid ver-

dween gaandeweg. Ik zag in hoe ik als katholiek wel degelijk een verschil kan maken in mijn manier van omgaan met de dingen en met mijn medemensen. Mijn blik op de wereld veranderde.”

Geert Moerkerke sluit zich daarbij aan: „Als ondernemer probeer ik al lang op een christelijke manier leiding te geven. Dit traject bevestigde me daarin. Ik blijf grenzen stellen en ik houd het algemeen welzijn voor ogen. Dat is een van de thema’s bij Zacheüs. Concreet betekent het dat

ik me bij een beslissing afvraag of die wel rekening houdt met de persoon in kwestie en met de groep. Weet u, ik werk in de bouwsector en daar is zeggen dat je gelooft niet vanzelfsprekend.”

„Mensen vinden het doorgaans vreemd als je zegt dat je voor hen zult bidden”, vult Yves Cauwe aan. Hij durft door dit traject meer te getuigen van zijn geloof. Hij vertelt hoe zijn echtgenote zich erdoor gesteund weet om als vrijwilliger in een parochie om te gaan met spanningen en samen te werken in respect voor elkeen.

Bemoedigen

De drie gesprekspartners leerden het Zacheüstraject kennen in Paray-le-Monial in Frankrijk, tijdens een gezinsweek van de Emmanuelgemeenschap, waartoe ook Gomez, de bedenker van het traject, behoort. Zo’n vijfduizend mensen in meerdere landen volgden het al. Nu de Maria Kefasgemeenschap, waarvan onze gesprekspartners lid zijn, het Zacheüswerkboek uit het Frans vertaalde, staan ze klaar om ook in Vlaanderen gelovigen die in het traject willen stappen, te begeleiden en bemoedigen.

Meer weten? 0475 39 12 88 of www.mariakefas.be/activiteiten.

Vaticaan steekt Zuid-Sudan hart onder de riem

Kardinaal Peter Turkson, de voorzitter van de Pauselijke Raad Rechtvaardigheid en Vrede, riep tijdens zijn bezoek aan Zuid-Sudan op tot onmiddellijke stopzetting van het geweld dat sinds december aan minstens tienduizend mensen het leven kostte en een miljoen mensen op de vlucht joeg. De Ghanese curiekardinaal bezocht het land om er de bevolking een hart onder de riem te steken en met hen te bidden voor vrede. „Wij moeten ons blijven verzetten tegen een globalisering van de onverschilligheid”, benadrukte hij. Met aartsbisschop Paolino Lukudu Loro wijdde hij een nieuwe parochiekerk in de hoofdstad Juba in. Tijdens een viering in de kathedraal las de kardinaal een boodschap van paus Franciscus voor. Daarin waarschuwt de paus voor de verdeeldheid die het aanslepende conflict veroorzaakt en vraagt hij aandacht voor de dramatische situatie van de vluchtelingen. „De betrokken partijen moeten met de steun van de internationale gemeenschap een einde maken aan het geweld, humanitaire hulp garanderen voor de behoeftigen en onophoudelijk naar vreedzame oplossingen zoeken die het algemeen welzijn boven particuliere belangen stellen”, zegt de paus. (IVH)